

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1223/2022/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke

Dr. Kardos Andrea, előadó bíró

Dr. Gimesi Ágnes, bíró

Dr. Domonyai Alexa, bíró

Dr. Schmidt Péter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2023. április 4.

Az ügy tárgya: testi sértés büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): Terhelt1 és társa

Elsőfok: Tatabányai Törvényszék, 3.B.43/2022/11., ítélet, tárgyalás,
2022. április 19.

Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.III.62/2022/7., végzés, nyilvános ülés,
2022. szeptember 6.

Az indítvány előterjesztője: Győri Fellebbviteli Főügyészség

Az indítvány iránya: Terhelt1 I. rendű terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a testi sértés büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Győri Fellebbviteli Főügyészség által Terhelt1 I. rendű terhelt terhére előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Törvényszék 3.B.43/2022/11. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.62/2022/7. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Tatai Törvényszék a 2022. április 19. napján kihirdetett 3.B.43/2022/11. számú ítéletével Terhelt1 I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli testi sértés büntettségben [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat és 164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés, (4) bekezdés c) pont]. Ezért őt halmazati büntetésül 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. A törvényszék a felfüggesztés próbaidejének tartamára elrendelte az I. rendű terhelt pártfogó felügyeletét. Megállapította, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetésből – annak elrendelése esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, továbbá rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljáró Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2022. szeptember 6. napján meghozott Bf.III.62/2022/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás 1. pontjának lényege a következő.

[4] 2019. december 15-én 18.00 óra körüli időben Terhelt1 I. rendű terhelt és az élettársa, terhelt2 II. rendű terhelt a cím1 alatti, közösen lakott lakásukban előbb veszekedni, majd dulakodni kezdtek, ennek során bútorokat is felborítottak és berendezési tárgyakat is összetörték. A kölcsönös veszekedés és dulakodás során mindkét vádlott ittas állapotban volt; Terhelt1 I. rendű terhelt véralkoholszintje 2,75 ezrelék, terhelt2 II. rendű terhelt etilalkoholszintje pedig 3,44 ezrelék volt, mindkét érték súlyos fokú alkoholos befolyásoltságnak felel meg.

[5] A kölcsönös dulakodás során Terhelt1 I. rendű terhelt egy 12 cm pengehosszúságú késsel, egy alkalommal kis erővel, további egy alkalommal pedig közepes erővel mellkason szúrta terhelt2 II. rendű terheltet. Szintén a kölcsönös dulakodás során a II. rendű terhelt nagy erővel megrúgta Terhelt1 I. rendű terhelt jobb lábát.

[6] Terhelt1 I. rendű terhelt kis erejű késszúrása következtében a II. rendű terhelt a mellkas bal oldali felső részén felületes, mellüregbe nem hatoló, nyolc napon belül gyógyuló szúrt sérülést szenvedett. terhelt2 II. rendű terhelt a közepes erejű késszúrás következtében pedig – a mellkas és a has határán – a mellüregbe 6,5 cm hosszúságban, felülről lefelé kb. 45 fokos szögben behatoló, közvetlenül a szívburok mellett elhaladó – a szív-, tüdő- és májsérülés reális lehetősége miatt – közvetett életveszélyt eredményező szúrt sérülést szenvedett, mely sérülés gyógytartama 8 napon túli, a tényleges gyógytartam 2 hétben állapítható meg.

[7] A II. rendű terhelt nagy erejű rúgása következtében az I. rendű terhelt a jobb oldali V. lábközépcsont – 8 napon túl gyógyuló – elmozdulás nélküli ferdetörését, valamint a jobb oldali bokatájék – 8 napon belül gyógyuló – duzzanatát szenvedte el, a lábközépcsonttörés tényleges gyógytartama 2 hónapban határozható meg {elsőfokú ítélet [4]-[7] bekezdés}.

[8] **II.** 1. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben a Győri Fellebbviteli Főügyészség BF.278/2022/1. számon felülvizsgálati indítványt terjesztett elő Terhelt1 I. rendű terhelt terhére, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján.

[9] Indokai szerint a 3/2013. Büntető jogegységi határozat alapján az I. rendű terhelt ittassága folytán az alanyi oldal hiányzik, ezért a tárgyi oldal elemeiből kell következtetést levonni az I. rendű terhelt szándékára.

[10] Kiemelte, hogy a tárgyi tényezők körében a cselekmény elkövetéséhez I. rendű terhelt által használt 12 cm pengehosszúságú kés az élet elleni bűncselekmények tipikus elkövetési eszköze, mellyel az I. rendű terhelt kétszer szúrta meg a sértettet a mellkas bal oldalán. Ezek közül a közepes erejű szúrás alkalmas volt az élet kioltására. A rögzített tárgyi oldali elemek alapján az elkövető ilyen esetben előre látja magatartása lehetséges

következményeit – melyben jelen ügyben csak önhibájából eredő ittassága akadályozhatta –, és e következménybe belenyugszik, vagy – alappal, vagy alaptalanul – bízik annak elmaradásában. Álláspontja szerint Terhelt1 I. rendű terhelt bizakodása alaptalan volt, a véletlenre bízta, hogy mi lesz az eredmény, és valóban a véletlenen múlt, hogy a kés nem a II. rendű terhelt szívébe hatolt. Emiatt az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt sérelmére elkövetett cselekményével a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő emberölés büntette kísérletét valósította meg.

[11] Hivatkozott arra is, hogy a cselekmény törvényes minősítése mellett az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés csak enyhítő szakasszal szabható ki, melyet az I. rendű terhelt javára szóló enyhítő körülmények nem tesznek indokolttá, ezáltal a jogerős határozatba foglalt büntetés törvénytől enyhe.

[12] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 655. § (1) bekezdés I. fordulata szerinti tanácsulésen a Tatabányai Törvényszék 3.B.43/2022/11. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla Bf.III.62/2022/7. számú végzését a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján változtassa meg, Terhelt1 I. rendű terhelt életveszélyt okozó testi sértés büntetteként értékelt cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntette kísérletének minősítse. Az I. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést súlyosítsa, a felfüggesztő rendelkezést és a pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó rendelkezést mellőzze, I. rendű terheltet a Btk. 61-62. §-ai szerinti közügyek gyakorlásától is tiltsa el.

[13] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.1287/2022/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt annak helyes indokai alapján fenntartotta.

[14] A felülvizsgálati indítványban foglaltakat azzal egészítette ki, hogy a felhívott 3/2013. Büntető jogegységi határozat mellett az ittas vagy bódult állapotban elkövetett bűncselekményekért való felelősségről szóló III. számú Büntető Elvi Döntésben foglaltak szerint is ittas állapotban való elkövetés esetén a cselekmény külső megjelenési alakja és az ezzel kapcsolatos tárgyi körülmények vizsgálata alapján lehet következtetni az elkövető szándékára.

[15] A felülvizsgálati indítványban foglaltakat helyesbítette annyiban, hogy a Terhelt1 I. rendű terhelt az elsőfokú bíróság által megállapított 1. tényállási pontban írtak szerint elkövetett cselekmény külvilágban történt megjelenése alapján nem alaptalanul bízott cselekménye lehetséges következményének, élettársa, terhelt2 halála bekövetkezésének esetleges elmaradásában, hanem számolt azzal, hogy élettársa halála bekövetkezhet, és ebbe belenyugodott.

[16] Mindezekre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség a Győri Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványával egyező indítványt tett azzal a kiegészítéssel, hogy a Kúria a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezést is helyesbítse akként, hogy az I. rendű terhelt legkorábban a vele szemben kiszabott szabadságvesztés kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[17] 3. Az I. rendű terhelt védője a Győri Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványára és a Legfőbb Ügyészség átiratára észrevételt tett.

[18] Kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítvány a Be. 650. § (2) bekezdése és a Be. 659. § (1) bekezdése ellenében a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállást támadja, a bizonyítékok ismételt egybevetését és eltérő értékelését célozza. Nem vitatta, hogy a 3/2013. Büntető jogegységi határozat segítséget nyújt az emberölés és egyéb bűncselekmények elhatárolásában, azonban az alanyi és tárgyi tényezők körét példálózó felsorolásban rögzíti. E szűk körben meghatározott tárgyi tényezők álláspontja szerint azonban csak akkor kapnak szerepet, ha nem áll rendelkezésre egyértelmű igazságügyi orvosszakértői vélemény. Jelen

ügyben készült ilyen szakvélemény, mely a jogegységi határozatban felsorolt tárgyi tényezők ismeretében foglalt állást akként, hogy a sérülés közvetlen életveszélyes volt.

[19] Utalt arra is, hogy értelmetlen pengehosszúságból és ittas emberek közléséből következtetéseket levonni akkor, ha egzakt bizonyítékként rendelkezésre áll a szakvélemény. Érvelése szerint nem ellentétes a jogegységi határozattal, ha a törvényszék a szabad mérlegelés elve alapján az orvosszakértői vélemény primátusát állapítja meg, és annak nagyobb jelentőséget tulajdonított, mint a tárgyi tényezőknek.

[20] A védő kiemelte, hogy az I. rendű terhelt életvezetésében jelentős változást hozott a jogerős ítélet, melyet a csatolt pártfogó felügyelői igazolás is alátámaszt. Megállapítható, hogy az I. rendű terhelt társadalomra veszélyessége megszűnt, így megtorló büntetést eredményezne vele szemben a végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása.

[21] A Kúria a felülvizsgálati indítvány tárgyában a Be. 660. § (2) bekezdés b) pontja alapján nyilvános ülést tartott.

[22] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a Győri Fellebbviteli Főügyészség indítványában, valamint a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakat változtatás nélkül fenntartotta.

[23] Az I. rendű terhelt védője az észrevételében foglaltak fenntartásával hangsúlyozta, hogy a törvényszék a jogos védelemre vonatkozó terhelti védekezésnek sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem adott helyt, így a rendkívüli sértetti közrehatás még enyhítő körülményként sem vehető figyelembe. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű terhelnél a reintegráció folyamatban van, ezért a büntetés súlyosítására nincs indok.

[24] **III.** A Győri Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványa nem alapos, ugyanakkor a jogerős ügydöntő határozat életveszélyt okozó testi sértésre vonatkozó okfejtése téves.

[25] 1. A főügyészség felülvizsgálati indítványa az I. rendű terhelt terhére irányul, mivel a tényállás 3. rész 1. pontjában megállapított bűncselekményének súlyosabb minősítését és büntetésének súlyosítását célozza [a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 595. § (2) bekezdés].

[26] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terhére felülvizsgálati indítvány előterjesztésére kizárólag az ügyészség jogosult [Be. 651. § (1) bekezdés], amelyet a jogerős határozat közlésétől számított hat hónapon belül terjeszthet elő [Be. 652. § (3) bekezdés].

[27] Figyelemmel arra, hogy a 2022. szeptember 6. napján megtartott másodfokú nyilvános ülésen az ügyész jelen volt, így ettől az időponttól kell számítani a terhelt terhére előterjeszthető felülvizsgálati indítvány hat hónapos határidejét.

[28] Mivel a Győri Fellebbviteli Főügyészség felülvizsgálati indítványának benyújtására 2022. október 10. napján került sor, az joghatályosnak tekintendő.

[29] 2. A Be. XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, mely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okok alapján vehető igénybe.

[30] A Be. 659. § (6) bekezdése alapján a Kúria elsőként az eljárási szabályok megtartását vizsgálta, ennek során a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem észlelt.

[31] Ezen túlmenően a Kúria a Be. 659. § (5) bekezdése alapján a jogerős ügydöntő határozatot a felülvizsgálati indítványban megtámadott részében és az ott meghatározott ok alapján bírálta felül.

[32] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[33] A felülvizsgálat a jogerős ügydöntő határozat jogi – és nem ténybeli – hibájának orvoslására szolgál, ezért a Be. 650. § (2) bekezdése alapján a tényálláshoz kötöttség érvényesül, vagyis a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[34] Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van. A felülvizsgálati eljárásban nem kerülhet sor a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tények állításával a bűnösség megállapításának vitatására, a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható (BH 2004.102.).

[35] Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.). A tudati tények, mint az ítéleti tényállás részei, a felülvizsgálat során irányadóak, ezért az indítványnak az ezeket vitató része felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, az ugyanis törvényben kizárt (BH 2011.3.II.).

[36] A Be. 659. § (1) bekezdéséből következik az is, hogy a felülvizsgálat során nemcsak a tényállás támadhatatlan, hanem az a mérlegelő tevékenység is, amely e tényállás megállapításához vezetett. Ezért a felülvizsgálatban a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható.

[37] Mindezek alapján a terhelt védőjének észrevételében foglalt jogos védelemre való hivatkozás a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható, ugyanis valamely büntethetőséget kizáró, vagy korlátozó ok hiányára vont következtetés helyessége is kizárólag az irányadó tények alapulvételével vitatható (EBH 2011.2395.). A kifejtettek értelmében ugyancsak nem foghat helyt a bizonyítékok közül az igazságügyi orvosszakértői vélemény mikénti értékelésére vonatkozó védői érvelés.

[38] A Kúria csupán a teljesség érdekében jegyzi meg, hogy az az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet 16/A. § (1) bekezdésének jelen ügyben releváns a), b) és d) pontja szerint az igazságügyi orvosszakértő kompetenciája sérülések gyógytartamának, keletkezési módjának megállapítására, az életveszély fennállásának véleményezésére, valamint a büntetőeljárásban sérülés által okozott súlyos egészségromlás, maradandó fogyatékoság megítélésére vonatkozó szakkérdésekre terjed ki. A büntetőeljárásban jogkérdésben szakértői vélemény nem szerezhető be. Az ilyen kérdésben véleményt nyilvánító szakértő a szakértői kompetenciáján túlterjeszkedik (BH 2007.218, BH 2007.397.).

[39] Az igazságügyi szakértő jogkérdésekben nem foglalhat állást, így a 3/2013. Büntető jogegységi határozatban – mely a védő álláspontjával szemben nem tekinthető bizonyítási eszköznek – felsorolt tárgyi tényezőket sem vizsgálhatja, azokat nem értékelheti, ez ugyanis a bűncselekmény minősítése során az eljáró bíróság feladata.

[40] 3. A Kúriának a jogerős ügydöntő határozat 3. rész 1. pontjában megállapított tényállás alapján kellett állást foglalnia arról, hogy az I. rendű terhelt által megvalósított bűncselekmény minősítése megfelel-e az anyagi jog szabályainak; az irányadó tényállásból az emberölés büntette kísérletének ismérvei olvashatók-e ki, vagy az I. rendű terhelt cselekménye a Btk. 164. § (1) bekezdésében szabályozott és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntettként minősül.

[41] Amint arra a főügyészség is helyesen utalt, a Kúria a 3/2013. Büntető jogegységi határozatának I. pontja és az erre épülő bírói gyakorlat adja meg e két bűncselekmény elhatárolásának szempontjait. E bűncselekmények szándékos elkövetési magatartással valósulnak meg, elhatárolásuk az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet.

[42] A jogegységi határozat I.2. pontja példálózó jellegű felsorolást ad arra, hogy az emberölésre, illetőleg a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra milyen tárgyi (objektív) és alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni. A tárgyi tényezők körében az elkövetés eszközt, az elkövetés körülményeit és módját, a sérülés helyét és jellegét, az elkövető kijelentéseit, az elkövetés utáni magatartását és kijelentéseit [A] pont]; az alanyi tényezők körében az elkövető személyi tulajdonságait, a cselekményt kiváltó indítóokot (motívum), a cselekmény véghezvitelét megelőző pszichikus folyamatot, az elkövetőnek a sértetthez fűződő viszonyát és egyéb alanyi mozzanatokat [B] pont] kell számba venni.

[43] Az emberölés, illetve az emberölés kísérlete esetén az elkövető tudata átfogja a sértett halála bekövetkezésének a lehetőségét, és ezt kívánja, vagy ebbe belenyugszik. Ezzel szemben az életveszélyt okozó testi sértés esetében az elkövető szándéka csupán testi sérülés előidézésére irányul, a szándéknak pedig nem feltétlenül kell az eredményre kiterjednie. Az életveszélyt okozó testi sértés nem tiszta veszélyeztetési bűncselekmény, mert az elkövetési magatartás csak az érintett egyik jogtárgyat, az emberéletet veszélyezteti, a másik jogtárgyat, a testi épséget ténylegesen sérti. Az életveszély fogalmilag a halál bekövetkezésének reális lehetőségét jelenti, de nem azonosítható a halál szükségszerű beállásának lehetőségével. Az előbbiről akkor van szó, ha a testi sértés folytán megindult az az okfolyamat, amely a halál bekövetkezéséhez vezethet, de rendszerint fennáll az életveszély megszüntetésére, illetőleg a halál elhárítására alkalmas beavatkozás lehetősége (Kúria Bfv.I.375/2006/6., BH 2013.202.).

[44] Az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapot tisztázásánál, így annak megítélésénél, hogy az elkövető szándéka ölésre, avagy testi sértésre, illetőleg egészségsértésre irányult-e: jelentős mértékben a külvilágban megnyilvánult és ennél fogva megismerhető tények elemzésének van jelentősége (BH 2003.1.).

[45] Az emberölés büntettként megállapításához nem szükséges a bántalmazást megelőző ölési szándék megléte, azaz a sértett megölésének előzetes elhatározása. A cselekmény végrehajtása során kialakuló rögtönös szándék ugyanúgy megalapozza az élet elleni bűncselekmény megállapítását, mint az előzetesen meglévő ölési szándék (Bfv.III.1.002/2017/8.).

[46] Jelen ügyben az irányadó tényállásból a jogegységi határozat I.2. pontjában felsorolt tárgyi tényezők alapján – egyetértve az ügyészség álláspontjával – az I. rendű terhelt ölési szándékának fennállására vonható következtetés.

[47] E körülmények között elsőként a cselekmény elkövetéséhez használt eszközt kell vizsgálni, mely minden esetben gondos értékelést igényel.

[48] Az I. rendű terhelt által használt 12 cm pengehosszúságú kés az emberélet kioltására kétségtelenül alkalmas, az emberölés tipikus elkövetési eszközének tekinthető. Ez azonban önmagában még nem alapozza meg az ölési szándékra vonható következtetést, mivel az

eszközt minden esetben össze kell vetni az elkövetés egyéb körülményeivel. Az ilyen eszközzel végrehajtott cselekmények esetén is vizsgálni kell, hogy nincsenek-e olyan körülmények, melyek az emberölésre irányuló szándékot kizárják.

[49] Másodikként az elkövetés módja és körülményei tekintetében azt kell rögzíteni, hogy az I. rendű terhelt a dulakodás során két alkalommal szúrta meg a II. rendű terheltet, mindkétszer ugyanazt a testtájékot támadta, egy ízben kis, egy ízben pedig közepes erővel.

[50] Harmadsorban a bántalmazással érintett testtájék, a mellkas köztudomásúan létfontosságú szerveket rejt, amelynek közepes erővel végrehajtott támadása azonnal vagy rövid időn belül a II. rendű terhelt halálához vezethet. A közepes erejű szúrás a halál bekövetkezésének lehetőségét magában hordozta, mivel a II. rendű terheltet a mellkas és a has határán érte, a szúrás a mellüregbe 6,5 cm hosszúságban, felülről lefelé, kb. 45 fokban hatolt be, ennek során közvetlenül a szívburok mellett haladt el, mely a szív-, tüdő-, és májsérülés reális lehetősége miatt közvetett életveszélyt eredményezett.

[51] A tényállás tartalmazza, hogy a dulakodást veszekedés előzte meg, azonban az ennek során elhangzott kijelentéseket a tényállás nem rögzíti.

[52] Az I. rendű terhelt a cselekmény elkövetése utáni magatartására – így arra, hogy a lakásból eltávozott és a rendőrség elől az édesapja által üzemeltetett vendéglátóipari egység raktárába ment, így a következmények iránt közömbös maradt – a jogerős ítélet indokolása utal, azonban a tényállás erre vonatkozó megállapítást nem rögzít.

[53] A jogegységi határozatban felsorolt alanyi tényezők az I. rendű terhelt cselekménykor fennállott önhibából eredő, súlyos fokú alkoholos befolyásoltsága miatt jelen ügyben nem vizsgálhatók, így a cselekményt a tárgyi oldal értékelése alapján kellett elbírálni (Kúria Bfv.I.16/2013/6.).

[54] A Kúria megállapította, hogy ilyen tényezők mellett – amint arra az ügyészség is helyesen mutatott rá – az I. rendű terhelt cselekménye a Btk. 160. § (1) bekezdése szerint minősülő emberölés büntette Btk. 10. § (1) bekezdése szerinti kísérletének, nem pedig életveszélyt okozó testi sértés büntetnének a megállapítására alkalmas.

[55] A megtámadott testrészt, az elkövetés eszközét, a szúrás közepes erejét tekintve az I. rendű terhelnek – amennyiben nem súlyos fokban ittas – feltétlenül fel kellett ismernie annak lehetőségét, hogy a II. rendű terhelt életét is kiolthatja, számítania kellett arra, hogy a II. rendű terhelt a szúrás eredményeként az életét veszítheti (BH 2005.166., BH 2003.175., BH 2013.202.). Az I. rendű terhelt szándékának életveszélyre limitálására nincs tárgyi adat. Az, hogy az I. rendű terhelt ölésre utaló kijelentést nem tett, nem gyengíti az ölési szándék következtetési alapját (Bfv.I.130/2010/5.).

[56] Mindezekből arra lehet következtetni, hogy az I. rendű terhelt a Btk. 7. § II. fordulata szerinti eshetőleges szándékkal valósította meg a cselekményét, ugyanis az esetleg bekövetkező eredmény iránt közömbös maradt, abba belenyugodva cselekedett.

[57] 4. Ehelyütt kell kitérni arra, hogy az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Ejht.) bevezette az ún. korlátozott precedens-rendszert, melynek értelmében a Bírósi Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatok kötelezőek az alsóbíróságokra és a Kúriára is.

[58] A Bírósi Határozatok Gyűjteményét a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény XII. Fejezete szabályozza.

[59] A Be. 561. § (3) bekezdés g) pontja alapján a bíróság ügydöntő határozata indokolásának tartalmaznia kell azokat az indokokat, amelyek miatt – a 649. § (1) és (2)

bekezdésében meghatározott, felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló kérdésben – eltért a Kúria határozatától, ide nem értve a jogegységi határozatot.

[60] Egészen eltérő szabályok vonatkoznak a Kúriára, ugyanis a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja alapján, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bíróági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, előzetes döntéshozatali indítványra jogegységi eljárásnak van helye.

[61] E törvényhely (2) bekezdése alapján ebben az esetekben a Kúria tanácsa az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztése mellett a jogegységi határozat meghozataláig az eljárását felfüggeszti.

[62] Emellett a Be. 649. § (6) bekezdése felülvizsgálati okként rögzíti, ha a Kúria a Bíróági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától eltért.

[63] A Kúria a Bíróági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérésre alapított felülvizsgálati okra történő hivatkozásnak csak az alábbi feltételek együttes fennállása esetén van lehetőség:

- a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ügydöntő határozatot a bíróság 2020. július 1-jén vagy azt követően hozta,
- a felülvizsgálattal támadott határozattól való eltérést megalapozó határozatot a Kúria hozta és az 2012. január 1. napját követően a Bíróági Határozatok Gyűjteményében közzétételre került,
- valamint a felülvizsgálati indítvány tartalmazza annak megjelölését, hogy az állított eltérés a büntető anyagi jog mely szabályának (1) bekezdésében meghatározott megsértését eredményezte, vagy a 649. § (2) bekezdésében meghatározott mely eljárási szabálysértést eredményezett. Amennyiben ezen feltételek közül bármelyik hiányzik, a felülvizsgálati indítvány alapján a felülvizsgálati eljárás lefolytatása kizárt (BH 2022.289.).

[64] 5. Mindezek előrebocsátását követően megállapítható, hogy a Kúria bűncselekmény jogi minősítése körében jogegységi helyzetet nem észlelt, mivel az esetlegesen ellentétet mutató határozatok mind eltérő tényálláson alapulnak, így valódi ellentét nem áll fenn.

[65] A kiszabott büntetés törvénysértő voltának megítélése kapcsán le kell szögezni, hogy a bűncselekmény törvénysértő minősítése akkor teszi lehetővé a felülvizsgálatot, ha egyben törvénysértő büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására is sor került.

[66] A törvénysértés kifejezés kétfajta értelemben használható. A szűkebb értelme az, amely a jogerőre emelkedés után a felülvizsgálat irányában teremti meg a rendkívüli jogorvoslat lehetőségét, mégpedig kizárólag azokban az esetekben, amikor mérlegelést nem tűrő, egyértelmű törvénysértések kiküszöbölése szükséges.

[67] A törvénysértésnek egy tágabb fogalma érvényesül jogerő előtt, amely a másod-, és harmadfokú bíróság számára lehetővé teszi a büntetési tételkereten belül kiszabott joghátrány megváltoztatását, ha az törvénysértően enyhe, vagy súlyos. Ez a lehetőség azonban nem adott a felülvizsgálat során, mert itt csak a szűkebb értelemben vett törvénysértések megállapítására ad lehetőséget az eljárási törvény.

[68] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont I. fordulat ba) alpontjának megállapítása esetén a hatályos eljárási törvény valóban nem tartalmaz olyan szűkítő rendelkezést, amelynek értelmében törvénysértő minősítés esetén nincs helye felülvizsgálatnak, ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki, azonban a jogalkotói akarat a felülvizsgálatot – a rendkívüli jogorvoslati jellegéből adódóan – a bünteteskiszabás tekintetében is nyilvánvalóan a kifejezett törvénysértések orvoslására kívánta lehetővé tenni.

[69] A törvénysértő büntetésre vonatkozóan a következők emelendők ki.

[70] Egyértelmű, hogy a téves minősítés nem önmagában, hanem csak akkor képezi felülvizsgálat alapját, ha a helyes minősítéshez képest a kiszabott büntetés törvénysértő. Kizárólag a bűncselekmény téves minősítése miatt tehát felülvizsgálatnak nincs helye, ahogy a jogerős határozatban megállapított büntetés sem támadható önmagában; felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a cselekmény törvénysértő minősítése vagy más anyagi jogszabály sérelme miatt került sor a törvénysértő büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására (BH 2018.38., BH 2019.219)

[71] A BH 2019.158. számú határozatban kifejtettek alapján a kiszabott büntetés, az alkalmazott intézkedés felülvizsgálatának van helye, ha a bűncselekmény minősítése ugyan törvényes, azonban a bíróság a Btk. más szabályának megsértésével törvénysértő büntetést szabott ki, illetve törvénysértő intézkedést alkalmazott; a büntetés vagy intézkedés neme vagy mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik. A kiszabott büntetés és az alkalmazott intézkedés felülvizsgálatának csak akkor van helye, ha az törvénysértő minősítés eredménye, vagy annak neme és mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik.

[72] A felülvizsgálatnak ugyanakkor kétségtelenül vannak korlátai, melyek leegyszerűsítve úgy jelölhetők meg, hogy azok a kérdések, amelyek a bíróság jogerős határozatának meghozatala során bírói mérlegelésen alapultak, felülvizsgálat tárgyát nem képezhetik (BH 2017.256.).

[73] Ezzel egyező álláspontot foglal el a BH 2021.218. számú határozat, mely szerint törvénysértő a büntetés, ha a bíróság a határozott tartamú büntetést a tartamának megjelölése nélkül szabta ki. Ugyanakkor a törvénysértés kiküszöbölése során a bíróság mérlegelési jogkörén alapuló bünteteskiszabási kérdés nem bírálható felül {indokolás [28] bekezdés}.

[74] Az indokolás [24] bekezdése szerint a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulata szerinti felülvizsgálati okon alapuló indítvány esetében a Kúria felülbírálati jogköre a büntetés vagy intézkedés felülvizsgálatára, döntési jogköre pedig az annak során megállapított – kötelező büntető anyagi jogi szabály megsértésében megnyilvánuló – törvénysértés kiküszöbölésére terjed ki. Ellenben amennyiben egy rendelkezés meghozatalára vagy mellőzésére a törvény a bírónak mérlegelési jogot biztosít, az nem lehet felülvizsgálat tárgya, hogy a bíróság ezen mérlegelési jogkörében indokoltan vagy indokolatlanul hozta meg, vagy mellőzte az adott rendelkezést.

[75] Végül utalni kell arra, hogy az nem tekinthető önmagában törvénysértőnek az olyan büntetés, ami az ügyben a terhelttel szemben az adott bűncselekmény miatt – akár az enyhítő szakasz alkalmazásával – kiszabható. Az ilyen büntetés súlyosítására felülvizsgálati eljárásban akkor sem kerülhet sor, ha a téves minősítést a másodfokú bíróság észlelte és korrigálta, a büntetés tartamát azonban a súlyosítási tilalom folytán nem növelhette. Az enyhítő szakasz alkalmazásának indokoltsága nem felülvizsgálati ok (BH 2021.303.).

[76] Mindezekből az következik, hogy a felülvizsgálat során önmagában nem tekinthető törvénysértőnek a terhelt által megvalósított bűncselekmény helyes minősítése esetén az, ha a bíróság a büntetést az adott bűncselekményre irányadó különös részi tételkereten belül szabja ki, melynek során figyelembe veszi mind az irányadó általános részi, tételkeretet növelő (így a halmazati bünteteskiszabást, a bünszervezetben elkövetőkre, a többszörös, különös és erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó szabályokat), mind pedig a tételkeret alsó határának átlépést lehetővé tevő ún. enyhítő rendelkezéseket.

[77] Összességében a Kúria ítélkezési gyakorlata szerint – melytől jelen ügyben eltérni nem kíván – a Btk. Különös Részében meghatározott, az adott bűncselekményhez tartozó büntetési tételkeret határain kívül eső, de a Btk. más rendelkezései alapján az adott

bűncselekmény miatt a terhelttel szemben kiszabható büntetés tehát nem tekinthető törvénysértőnek.

[78] Amennyiben pedig egy adott büntetés kiszabására – a bíró mérlegelésére bízottan – a törvény lehetőséget biztosít, az soha nem lehet felülvizsgálat tárgya, hogy a bíró a konkrét ügyben helyes vagy helytelen mérlegeléssel, indokoltan vagy indokolatlanul szabta-e ki az adott büntetést.

[79] Ugyancsak nem képezheti felülvizsgálat tárgyát az sem, hogy a bíróság a büntetés céljára vonatkozó, valamint a büntetés kiszabásának elveit tartalmazó Btk. 79. és 80. § előírásait, továbbá a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint az 56/2007. BK véleményben írtakat miként veszi figyelembe (BH 2016.264.II., BH 2012.239., EBH 2011.2387.II.).

[80] A Kúria megállapította, hogy a Terhelt1 I. rendű terhelttel szemben a bűncselekmény helyes minősítése esetén kiszabható szabadságvesztés tartama 5 évtől 15 évig terjed.

[81] A Btk. 82. § (1) bekezdése szerint a büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne.

[82] A Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontja szerint, ha a büntetési tétel alsó határa ötévi szabadságvesztés, ehelyett legkevesebb kétévi szabadságvesztést lehet kiszabni.

[83] A Btk. 82. § (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy kísérlet vagy bűnsegély esetében, ha a (2) bekezdés alapján kiszabható büntetés is túl szigorú lenne, a büntetést a (2) bekezdés soron következő pontja alapján lehet kiszabni.

[84] Kétségtelen, hogy az I rendű terhelttel szemben kiszabott kétévi szabadságvesztés tartama az irányadó büntetési tételkeret alsó határát nem éri el, azonban a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával e tartam kiszabható, tehát a büntetés nem törvénysértő.

[85] Ezért a Kúria a kifejtettek alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozat megváltoztatására nem látott alapot.

[86] **IV.** A kifejtett érvek alapján a Kúria a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (2) bekezdés b) pontja szerint nyilvános ülésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[87] A Kúria – a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdése és a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés alapján – öttagú tanácsban járt el.

[88] A végzés elleni fellebbezés a Be. 6. § (4) bekezdésére figyelemmel kizárt, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. április 4.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró